

Giedrė Mickūnaitė

**Vytautas Didysis.
Valdovo įvaizdis**

Giedrė Mickūnaitė

Vytautas Didysis. Valdovo įvaizdis

UDK 947.45.03:929Vytautas
Mi53

Knygos rengimą ir leidimą parėmė:

LIETUVOS VALSTYBINIS MOKSLO IR STUDIJŲ FONDAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

LIETUVOS 1000-MEČIO
MINĖJIMO DIREKCIJA

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Recenzentai:

doc. dr. Irena Vaišvilaitė, Vilniaus universitetas

dr. Darius Baronas, Lietuvos istorijos institutas

© Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008

© Giedrė Mickūnaitė, 2008

ISBN 978-9955-854-01-2

Turinys

PADĖKA / 9

ĮVADAS / 11

Vytauto Didžiojo gyvenimas ir darbai / 18

Knygos struktūra ir tyrimo metodai / 21

Trumpai apie šaltinius ir literatūrą / 25

I SKYRIUS. ĮVAIZDŽIO IŠTAKOS – VYTAUTO GYVENIMAS IR VEIKLA / 30

Jaunystė / 30

Vidaus kovos devintajame XIV amžiaus dešimtmetyje / 31

„Gyvatė užantyje“, arba „Kunigaikštis be žemės ir žmonių“ / 32

Pirmasis sugrįžimas / 34

Antrasis pabėgimas / 35

Prigimtinė teisė / 36

Rex iustus, pacificus et christianissimus / 36

Arklininko vaikaitis, arba Lietuvos didžiųjų kunigaikščių kilmė / 37

Tinkamas Gedimino sosto įpėdinis / 39

Didžiojo kunigaikščio soste / 44

Kelią kunigaikščiui! / 44

Priėmimai ir dovanos / 51

1411-ųjų „paradas“ / 54

1428-ųjų purpuro sostas / 56

Karo lauke / 57

„Ir aš sėdėsiu Maskvoje“ / 57

Žalgirio laukuose / 60

Ant krikščioniškųjų vertybių svarstyklių: tarp saracėno ir mesijo / 60

Apsimestinis lietuvių krikštas / 61

Veidmainis saracėnas / 68

- Naujasis apaštalas / 73
 Bažnyčios vienytojas / 77
 Erezijos vilionės / 81
 „Žmogaus sūnus“ / 86
 Valdžios vaizdai ir vaizdiniai / 88
 Didžiojo kunigaikščio rūmai Trakų salos pilyje / 88
 Monetos ir antspaudai / 132
 Nepasiektoji karūna / 139
 XIV amžiaus paskutinis dešimtmetis: nuo „mūsų“ prie „Lietuvos
 karaliaus“ / 140
 XV amžiaus antrasis ir trečiasis dešimtmečiai: karūna, bet ne ta / 142
 1429–1430 m: „vienas kaulas dviem šunim“ / 145
 Esminis laisvės klausimas / 148
 Vainikas Lietuvos karaliui / 151
Acta volant, verba manent / 156
 Pagiriamasis žodis / 159
 II SKYRIUS. VYTAUTO ĮVAIZDIS XV AMŽIUIJE / 164
 Atmintis ir atminimas / 164
 Karvedžio kapas / 164
 Maldos už velionio sielą / 170
 Seni geri Vytauto laikai / 173
 Janas Dlugošas apie Vytautą / 176
 Pageidautinas valdovas / 177
 Žymus karvedys / 180
 Veidmainis lietuvis / 184
 Tarp ambicijos ir kilnumo / 186
 III SKYRIUS. VYTAUTO ĮVAIZDIS NAUJAISIAIS LAIKAIS / 191
 Lietuvoje ir Lenkijoje / 191
 Tarpvalstybiniai susitarimai / 193
 Pater patriae, arba Vytauto įvaizdis didžiųjų kunigaikščių aplinkoje / 193
 Didvyrio palikimas / 196
 Viešas pagerbimas / 200
 Vytauto vardas politinėje retorikoje / 204
 Kreipimaisi į valdovus / 204
 Vytautas su tavimi, Steponai, karaliau! / 209

- Kreipimaisi į tautą / 214
- Ginčai dėl unijos ir valstybės valdymo / 216
- Abiejų tautų istoriografija / 219
 - Žvilgsnis iš Lenkijos / 219
 - Šaunusis lietuvis / 226
 - Baroko dvasia / 232
- Vytauto atminimas LDK diduomenėje / 234
 - Radvilos – ištikimi Vytauto pasekėjai / 235
- Exemplum docet* / 240
 - Jėzuitų mokyklinis teatras / 240
 - Vytauto portretai / 242
- Vytauto įvaizdis kasdieniame pamaldume / 251
- Vytauto įvaizdis žodinėje tradicijoje / 260
 - Populiarioji atmintis / 261
 - Lietuvos didvyris, arba Riterio ir vaidilutės sūnus / 262
- Nenykstantys didžiojo kunigaikščio žygių pėdsakai / 269
- Vytauto įvaizdis nekrikščioniškose LDK bendruomenėse / 272
 - Trumpa Lietuvos totorių istorija / 272
 - Trumpa Lietuvos karaimų istorija / 276
 - Karinio šaunumo suvienyti / 278
 - Karys, totorių globėjas / 281
 - Karaimų pasakų princas / 284
 - Žydų teisių įtvirtintojas / 288
- Kitose šalyse / 289
 - Rusų nuomonė – kaimynų karvedys / 289
 - Vakarų Europa: galingiausias valdovas ar tironas kraugerys? / 294
- IV SKYRIUS. VYTAUTO ĮVAIZDŽIAI / 301
 - Atmintis ir užmarštis: Vytauto įvaizdis viduramžiais ir naujaisiais laikais / 301
 - Valdžios vaizdinija / 304
 - Idealusis valdovas / 304
 - Tironijos šaknys ir vaisiai / 305
 - Politinė teorija / 306
 - Tironas Lietuvos didžiojo kunigaikščio soste / 309
 - Galia gyvenimui ir mirčiai / 311
 - Julijus Cezaris ar Ivanas Rūstusis? / 313

Bizantijos nuojauta /	314
Tautos didvyris /	318
Takai, kuriais nebuvo eita /	320
Lietuvos šventasis Vytautas? /	320
Nuotykių dvasia /	321
Įvaizdžio galia ir ribos /	322
IŠVADOS /	327
Trumpiniai /	331
Šaltiniai ir literatūra /	333
Šaltiniai /	333
Nepublikuoti šaltiniai /	333
Publikuoti šaltiniai /	334
Literatūra /	345
Iliustracijų sąrašas /	368
Rodyklės /	373
Asmenvardžių rodyklė /	373
Geografinių pavadinimų ir tautų rodyklė /	376
Dalykų ir įvykių rodyklė /	379
Vytautas the Great: the Ruler's Image /	381

Rodyklės

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Abraomas, Izaokas Trakiškis 285
Achilas 157
Adomonis, Tadas 100, 101, 123, 203, 345, 372
Aleksandras Jogailaitis, dLk 157, 169, 194, 198, 231, 247, 319
Aleksandras Makedonietis 177, 319, 328, 329
Aleksandras VI, popiežius 194
Aleksandras, Moldavijos vaivada 174
Aleksandras, šv. kankinys 76
Aleksandras (žr. Vytautas) 19, 34, 35, 64, 75, 78, 156, 159, 161, 178, 184, 203, 222, 227, 233, 256, 321, 330
Algirdas, dLk 18, 31, 36, 41, 45, 78, 81, 137, 140, 264, 275, 314, 356, 361
Andrius iš Regensburgo 71
Antiochas Sirietis 309, 310
Aristotelis 306
Astikas 235
Atis 156
Augustas, Romos imperatorius 328
Baczko, Ludwigas von 321
Bagge, Sverre 207, 346
Bajazetas 64, 66
Barker, John W. 205, 255, 317, 346
Baronas, Darius 4, 9, 18, 32, 40, 53, 80, 256, 270, 312, 314, 316, 347, 349
Batoras, Steponas, dLk ir Lenkijos karalius 209–216, 226, 231, 238, 266, 270, 330, 343
Beringeris, Heinrichas 312
Bielakų šeima 284
Bielskis, Marcinas 166, 167, 223, 273, 334
Birutė Kęstutienė 263–269
Boleslovas Pamaldusis, Lenkijos karalius 289
Bona Sforza, dLk ir Lenkijos karalienė 196, 200
Bonifacas IX, popiežius 63
Borowski, Janas 91, 100, 368
Brutas 313
Buondelmonti, Cristoforo dei 316, 317, 360
Butautas Kęstutaitis 32
Camblakas, Grigorijus, Kijevo metropolitas 79, 80, 290, 292, 293
Čartoriskis, Aleksandras 310, 313
Cezaris, Gajus Julijus, Romos imperatorius 7, 143, 144, 157, 175, 313, 319, 329
Chlodvigas, Prancūzijos karalius 65, 320
Cieselskis, Andrius 218, 335
Cigalla, Jeanas Batiste'as 153
Ciolekas, Erazmas 194–196
Czyzewskis, Piotras arba Matiaszas (pseudonimas) 273, 274, 335
Danielius, kroatų karalius (t. y. Danila Romanovičius) 277, 278
Daugėla, Džalairas Murza 284
Daugėlų šeima 284
Daugirdas, Samuelis 231, 232, 249, 335
Dimitrijus Donietis 319
Dlugošas, Janas 22, 26, 40, 44, 45, 47, 49, 54–56, 65, 66, 69, 70, 84, 124, 142, 149, 154, 164, 165, 169, 176–187, 189, 190, 204, 205, 215, 219, 222, 225, 242, 254, 262, 264, 266–268, 272–274, 284, 305, 308, 310, 312, 313, 331, 332, 336, 337, 349
Dovydas, žydų karalius 101, 228, 306
Dželal–al–Dinas (t. p. žr. Saladinas), totorių chanas 71, 284
Edvardas III, Anglijos karalius 77
Edyga, totorių chanas 20, 53, 59
Ekdahl, Sven 22, 28, 53, 54, 69, 254, 267, 336, 349
Elžbieta I, Anglijos karalienė 29
Emanuelis II Paleologas, Bizantijos imperatorius 64, 168, 252, 254, 255, 315
Enėjas 228, 328
Engelhus, Theodoricas 64
Erazmas Roterdamiėtis 207, 217, 306
Erodas 306, 309, 310
Falkenbergas, Johannesas 32, 39, 347
Fotijus, Kijevo metropolitas 78, 80, 123, 154, 293
Gediminaičiai 41–43, 138, 150, 179, 199, 228, 234, 263, 264, 266, 298, 361

- Gediminas, dLk 36, 38, 39, 41–43, 78, 88, 132, 133, 139, 140, 147, 159, 199, 207, 235, 262, 274, 275, 282, 303, 307, 327, 328, 336, 347, 350, 371
- Gerasimas, Šmolensko vyskupas 159–161, 163
- Giedraitis, Merkelis, žemaičių vyskupas 226, 265
- Glebas, Šmolensko kunigaikštis 34, 290
- Głowackis, Janas Nepomucenas 96, 97, 102–107, 109, 113–115, 117–120, 128, 333, 368–371
- Goštautas, Albertas 201, 206, 262, 294, 336, 352
- Grabskis, Andrzejus F* 62–65, 71
- Gradauskas, Pranciškus 235, 237–239
- Griaznovas, Vasilijus 96, 99, 104, 106, 111, 119–121, 129, 369–371
- Grigalius Didysis, Bažnyčios Tėvas 171
- Grybas, Vincas 11–17*, 368
- Guagnini, Alessandro 223–225, 247, 248, 270, 337, 372
- Hanibalas 227
- Heidensteinas, Reinholdas 270, 337
- Hektoras 157, 230
- Henne, juokdarys 132, 360
- Henri Valois, dLk ir Lenkijos karalius 218, 298, 299
- Henrikas, Derbyo grafas, Anglijos karalius 62, 63, 218
- Heraklis 228
- Herbersteinas, Sigismundas 294, 295, 299, 337
- Herburtas, Janas 223
- Hobsbawn, Eric 28*, 364
- Hook, Sidney 351*
- Hoppen, Jerzy 99, 100, 105, 108, 110, 116, 118, 125, 128, 333, 351, 369–371*
- Husovianas, Mikalojus 195, 196, 241, 312, 337
- Hycinthus, Basilius 211, 212, 337
- Iovius, Paulus 294, 337
- Ivanas IV Rūstusis, didysis Maskvos kunigaikštis 189, 209, 218, 293, 311, 313, 314, 330, 366
- Jadvyga, Lenkijos karalienė 19, 34, 64, 141, 143, 177, 179, 325, 326, 373
- Jaunutis, dLk 264
- Jeronimas Pragiškis, husitas 49
- Jeronimas Silvanas Pragiškis, vienuolis kamaldulis 124, 296, 297, 299
- Jėzus Kristus 61, 64, 66, 68, 69, 76, 77, 87, 120–122, 126, 127, 129, 143, 157, 159, 168, 172, 178, 206, 273, 297, 299, 320, 328, 371
- Jobas 171
- Jogaila, dLk ir Lenkijos karalius 18–20, 26, 31, 32, 34, 36–38, 40, 41, 44–47, 50, 54, 56, 60, 64, 67, 69–74, 76, 77, 79, 81–86, 92, 101, 131, 132, 134, 140, 141, 143, 145–151, 155, 165, 167, 170, 174, 175, 177–179, 182, 184, 186–189, 191, 193, 194, 196–198, 204–206, 212, 215, 216, 218, 219, 221, 223–225, 231–233, 236, 241, 251, 255, 259, 267, 268, 273, 296, 297, 302, 305, 307, 310, 315, 316, 321, 325, 326, 328, 352, 358, 373
- Jogailaičiai (t. p. žr. Gedimainaičiai) 21, 45, 143, 170, 174, 191, 194, 196–198, 204, 208, 221, 231, 233, 246, 266, 281, 310, 319, 325, 326, 373
- Jokūbas, Trakų salos pilies altarista ir kapelionas 129
- Jonas Komnenas, Bizantijos imperatorius 253, 256
- Jonas VIII Paleologas, Bizantijos imperatorius 77, 315
- Jonas XXII, popiežius 64, 139
- Jonas, Vilniaus vyskupas 197, 198
- Jučas, Mečislovas 27, 40, 75, 77, 83, 140, 145, 146, 149, 154, 352, 353, 359*
- Julijona Vytautienė 153, 165, 189
- Juozapas, pranašas 101
- Jurgis, šv. 66, 167, 265
- Kara–Mirza (t. p. žr. Bielakų šeima) 284
- Kazimeras Jogailaitis, dLk ir Lenkijos karalius 21, 45, 174, 231, 247, 281, 310, 313
- Kazimieras Didysis, Lenkijos karalius 206, 319
- Kentietis, Jonas šv. 170–172, 190, 305
- Kęstutis, dLk 18, 31, 36, 37, 41, 72, 134, 135, 140, 177, 219, 225, 226, 233, 262–264, 268, 269, 277, 347, 371
- Klemensas XI, popiežius 257
- Kochanowski, Janas 238–240, 271, 353
- Kojelavičius, Albertas Vijūkas 26, 198, 202, 232–234, 240–242, 261, 266, 338
- Konradas von Jungingenas, didysis VO magistras 63, 241
- Konstantinas, šv. Romos imperatorius 65, 317, 320
- Korvinas, Motiejus, Vengrijos karalius 319
- Kosman, Marceli 123, 164, 177, 198, 275, 353, 354*
- Kraszewskis, Józefas Ignacy 201, 322, 338, 351
- Kroisas 156, 228
- Kromeris, Marcinas 131, 221, 242, 248, 261, 338
- Kryczyński, Stanisławas 274, 275, 278, 354, 365
- Kurbskis, Andrejus 293, 343
- Kurowskis, Mikalojus, Gniezno arkivyskupas 55
- Lannoy, Ghillebert'as de 51, 52, 82, 83, 89, 124, 125, 308, 315, 316, 340, 351
- Lasockis, Mikalojus 175, 176, 189, 190, 308, 338
- Leonas X, popiežius 195
- Leonidas 228
- Lietuvis, Mykolas 206–208, 270, 313, 314, 330, 339, 391
- Liudvikas XIV, Prancūzijos karalius 29
- Liudvikas, šv. Prancūzijos karalius 29, 319
- Machiavelli, Niccolo 207, 217
- Mačiulis, Dangiras 16, 27, 355*
- Mackevičius, Šimka 259
- Mahometas, pranašas 273
- Maironis, Jonas Mačiulis 22

- Maldrzykas, Mikalojus 189
 Mamajus, totorių chanas 275
Mann, Jacob 276, 277, 339
 Manzur–Kitajus, totorių chanas 275
Marcinkevičius, Justinas 323, 339
 Marija, Švč. Mergelė 24, 67, 92, 122, 127, 128, 130, 153, 241, 250–253, 255–259, 263, 265, 266, 302, 346, 356, 364–367
 Marquardas iš Zalcbacho 34, 182, 267
 Martynas V, popiežius 76, 80, 85, 154
 Menandras iš Laodecijos 162
 Mézièrs, Philippes'as de 62, 66, 165, 340
 Mickevičius, Adomas 152, 197, 198
 Miechovita, Motiejus 169, 198, 219–221, 310, 336, 340
 Mikalojus Mirietis, šv. 118, 119, 128, 371
 Miltiadas 157
 Mindaugas, Lietuvos karalius 139, 140, 293, 303, 323, 327, 328, 339
 Monstrelet, Enguerrand'as de 72, 73, 338
 Montaigne'is, Michelis 300, 312, 340
 Mosca, Giammaria Padovano 201, 362
 Motiejus Trakiškis, Vilniaus vyskupas 50, 188
Muchliński, Antoni 274, 275, 282, 285, 345, 357
 Mykolas Žygimantaitis 311
 Neronas, Romos imperatorius 234
 Nideckis, Andrzejus Patrycyjus 209
Nikžentaitis, Alydas 22, 26, 140, 175, 236, 268, 336, 349, 353, 354, 358, 363
 Oderbornas, Paulius 239, 340
 Odisėjas 35, 227
 Olafas, šv., Norvegijos karalius 320
 Oleśnickis, Zbignevas, Krokuvos vyskupas 146, 187, 188, 229, 268
 Ona Ketler, Kuršo kunigaikštytė 235
 Ona Vasiljevna, Jono VIII Paleologo žmona 77, 315, 316
 Ona Vytautienė 46, 47, 165, 166, 321
 Oporowski, Władysławas 146
 Orzechowski, Stanisławas 216, 217, 340, 353
Paknys, Mindaugas 201, 203, 246, 249, 350, 359, 363, 366
 Paulius von Rusdorfas, didysis VO magistras 145
 Paulius, šv., apaštalas 76, 77
 Pesseti, Aleksandro 200, 260
 Petras Dusburgietis 30, 212, 336
 Petras I, Rusijos caras 29
 Petras, šv., apaštalas 76, 77, 201
Pfitzneris, Josefás 27, 47, 55, 140, 146, 314, 359
 Piccolomini, Aeneas Sylvius 295, 297–299, 308–310, 330, 341
 Pijus II, popiežius (žr. Piccolomini) 295
 Pilgrimovijus, Elijas 211, 214, 235, 336, 341
 Pilypas II, Ispanijos karalius 213
 Pilypas Makedonietis 288
 Pociecha, Władysławas 166, 167, 196, 200, 201, 260, 360
 Pranciškus, Aque Vivos grafas 156, 157, 159, 172, 200, 309,
Prochaska, Antonis 25, 34, 70, 132, 145, 177, 267, 335, 360
 Protasevičius, Valerijonas, Vilniaus vyskupas 201, 202, 260
 Radvanas, Jonas 236, 237, 241
 Radvila Astikaitis 235
 Radvila, Albertas 235
 Radvila, Jurgis 198
 Radvila, Kristupas Perkūnas 236–239, 270
 Radvila, Mikalojus Kristupas Našlaitėlis 219, 229, 231, 269
 Radvila, Mikalojus Rudasis 211, 217, 236, 360
 Radvilos 229, 234–237, 239, 240, 244, 249, 270, 340, 372
Ranger, Terence 28, 364
 Rėza, Liudvikas 321
 Rimša, Andrius 238, 239
 Rotundas, Augustinas 216, 217, 226, 229, 273, 342, 352
Rowell, Stephen C. 9, 40, 41, 43, 78, 150, 165, 175, 176, 263, 264, 266, 282, 308, 310, 315, 316, 338, 360, 361
Rózycka–Bryzek, Anna 92, 101, 126, 131, 167, 361
 Sacranas, Janas 194, 195, 342
 Saladinas (žr. Džel–al–Dinas) 71, 284
 Sapięga, Leonas 259
 Sarbievijus, Motiejus 258, 342
 Sarnickis, Albertas 261
 Sarnickis, Stanisławas 265, 342
Sauka, Šarūnas 323–325, 373
 Scipionas 228
 Sergijus iš Radonežo, šv. 168, 355
 Sirokomlė, Vladislovas 96, 280, 287
 Sienkiewiczus, Henrikas 322, 326
 Skirgaila, dLk 18, 19, 36, 37, 48, 134, 147, 150, 178, 225, 302, 305, 328
 Smakauskas, Vincentas 92–96, 98, 100–109, 112–115, 117–120, 128–130, 368–371
 Smuglevičius, Pranciškus 250, 251, 372
 Sofija Alšėniškė, Lenkijos karalienė 185, 315
 Sofija Vytautaitė 35, 52, 173, 277, 315
 Stanislovas, šv. 204
 Steponas, šv. Vengrijos karalius 320
 Strykowski, Motiejus 47, 198, 224, 226–233, 242, 265, 280, 303, 328, 343, 356, 360, 366
 Suleimanas, sultonas 282, 345

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Širmulis, Alfredas* 242, 245–247, 346, 364, 372
Šuisčių šeima 168
Tamerlanas (žr. Timūras) 65
Tęgowski, Jan 32, 264, 364
Temiras–Kutlu, totorių chanas 57–59, 147, 290
Teodoras, Ivano IV Rūsčiojo sūnus 218
Teodoras, vienuolis dominikonas 77, 78
Tereskinas, Artūras 170, 192, 217, 230, 303, 309, 364
Thevet, André 298, 299, 343, 355
Timofėjus, raštininkas 159, 161
Timūras, totorių chanas (žr. Tamerlanas) 65
Tyszkiewicz, Jan 272, 275, 277, 278, 365
Tochtamyšas, totorių chanas 57, 71, 291
Tomas Akviniėtis, šv. 299, 306
Tutčėvas, Fiodoras 27
Ulčėnaitė, Eugenija 203–205, 236, 237, 340, 342, 344, 365
Vaclovas, šv. 172
Vaclovas, Šv. Romos imperatorius 63
Vaidila 41
Vaidotas Butautaitis 32
Valavičius, Grigorijus Bogdanovičius 271, 344
Vasilijus I Dimitrijevičius, didysis Maskvos kunigaikštis 35, 52, 232, 277, 290
Vasilijus III, didysis Maskvos kunigaikštis 198
Vat Bij (žr. Vytautas) 285, 287
Verbickienė, Jurgita Šiaučiūnaitė 272, 280, 281, 288, 289, 363, 365
Vygandas Marburgietis 18, 19, 30, 31, 33, 169, 262
Vygandas (žr. Vytautas) 19, 33
Vigenerė'as, Blaise'as de 298, 344
Viliūnas, Giedrius 26, 27, 322, 365, 366
Vislicietis, Jonas 204, 205, 261, 344, 365
Vytautas, dLk 9, 11–64, 67–101, 123–125, 127–129, 131–167, 169–305, 307–330, 336, 337, 339, 341, 345–350, 352–360, 362–364, 366, 368, 371–373
Vytenis, dLk 38
Vladimiras Algirdaitis 48
Vladimiras, šv. 320
Vladislovas II, Lenkijos karalius (žr. Jogaila) 45, 178
Vladislovas Vaza, dLk ir Lenkijos karalius 208, 281
Vladislovas Vaza, Lenkijos karalius 75
Voevodskij, V. F. 27, 366
Walsinghamas, Thomas 63, 65, 82, 344
Wapowski, Bernardas 205, 222, 344
Warszewickis, Krzysztof 209, 210, 215, 216
Wattad (žr. Vytautas) 282,
Wereszczynskis, Iozephas 213, 345
Wüfnchelbergas, Johannas, vienuolis dominikonas 85
Zaborskaitė, Vanda 214, 240, 241, 367
Zebrzydowski, Kasperas 213, 345
Zigmantas Liuksemburgietis, Šv. Romos imperatorius 20, 21, 73, 77, 79, 81, 83–85, 142, 143, 145, 146, 152, 153, 155, 159, 176, 181, 185–187, 220, 221, 223, 241, 316, 317
Zöllneris, Konradas iš Rotenšteino, didysis VO magistras 33
Žygimantas Augustas, dLk ir Lenkijos karalius 193, 196–199, 206, 207, 215, 217, 221, 223, 233, 260, 294, 295, 312
Žygimantas Kaributaitis 20, 84, 143
Žygimantas Kęstutaitis, dLk 21, 171, 280, 308–311, 313
Žygimantas Senasis, dLk ir Lenkijos karalius 194–198, 204–206, 221, 223, 282, 352

GEOGRAFINIŲ PAVADINIMŲ IR TAUTŲ RODYKLĖ

- Abiejų Tautų Respublika (ATR) 191, 260, 282, 298, 309
Ambergas 86
Anglija 29, 62, 63, 87
Armėnai 49, 278
Balkanai 318
Baltarusija 166
Baltijos jūra 62, 63, 72, 124, 231
Baltijos jūros regionas 43, 350
Baltijos šalys 140, 358
Bavarija 86, 87, 279
Bazelis 175, 206, 296
Biržai 236
Bizantijos imperija 24, 64, 77, 78, 92, 100, 122, 123, 125, 126, 131, 154, 162, 163, 167, 254, 255, 314–318, 356
Bohemija 83–87, 142, 143, 158, 185, 215, 255
Bretanė 144
Britanija 64
Bugas 270, 271
Burgundija 44, 51, 56, 68, 72, 168

- Čekai 20, 49, 83–85, 87, 142, 143, 185, 215, 229, 230, 240, 291, 303, 347, 352
- Danija 143
- Dauguva 49, 270
- Didieji Lukai 209
- Dniepras 54, 67, 208, 269, 270, 350
- Dolina 283
- Donas 272
- Dorpartas (dab. Tartu) 84
- Druckas 48
- Dubina 238
- Filistinai 228
- Flandrija 87
- Galvės ežeras 88, 100, 286, 352
- Gardinas 19, 35, 289
- Graikai 64, 317
- Gudai 261, 281, 283
- Haličas 263, 277, 278, 285
- Igumenis 166
- Jedlina 153
- Jeruzalė 157, 309
- Juodoji jūra 231, 322
- Kamenecas 51, 52
- Karaimai 20, 23, 26, 57, 261, 272, 276–281, 284–288, 308, 335, 349, 353, 360, 363
- Karaliaučius 69, 140, 227, 263
- Kartagina 157, 228,
- Kastilija ir Leonas 175
- Kaunas 11, 12–17, 76, 239, 259, 368
- Keturiasdešimt Totorių 283
- Kežmarkas 142, 145, 149
- Kipčiakai 272, 278, 279, 282, 285, 367
- Kijevas 42, 43, 48, 54, 55, 58, 78–80, 138, 290, 292, 318
- Kijevo Rusia 138, 277, 320
- Konstantinopolis 64, 66, 77–79, 253, 255, 256, 314–318, 361
- Kreta 156
- Krėva 18, 19, 31, 32, 220, 230, 321
- Kroatiai (t. y. haličėnai) 277
- Kroatija (žr. Haličas) 278
- Krokuva 19, 35, 37, 44, 45, 54, 67, 72, 146, 152, 155, 170–172, 175, 187, 199, 200, 205, 263, 316, 357
- Krymas 272, 276–278, 284–286
- Kuršas 235, 265,
- Lenkai 15, 16, 26, 39, 45, 58, 61, 67, 68, 71, 72, 75, 86, 88, 124, 149–152, 155, 165, 172, 178, 180, 181, 183, 185, 189, 190, 199, 205, 216, 219, 221, 222, 239, 241, 251, 261, 268, 272, 291, 294, 297, 303, 308–310, 312, 315, 316, 322, 330, 368
- Lenkijos karalystė 15, 19–23, 25–27, 34, 38, 45, 54, 57, 58, 60, 70–78, 81–83, 88, 92, 132, 140–142, 145–151, 153, 155, 157, 168, 172, 174–193, 195–197, 199, 204–207, 209, 210, 215, 216, 218, 219, 223, 224, 227, 230, 231, 239, 241, 246, 247, 251, 256, 261, 267, 268, 272–274, 283, 285, 289, 294, 297, 298, 302, 303, 312, 313, 319, 325, 336, 340, 353, 358, 361
- Lietuvos Brasta 243, 245, 276, 289, 302, 372
- Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė (LDK) 15, 20–23, 26, 32, 34, 40, 43, 44, 46–49, 55, 56, 59, 60, 78, 92, 100, 101, 122, 123, 127, 131, 138, 139, 147–149, 156, 167–170, 172–175, 199, 191–193, 196–201, 203, 206, 207, 209, 211, 212, 214, 216–219, 221, 224–231, 233–237, 239, 240, 241, 243, 245, 247–252, 255, 258, 259, 261, 262, 269–275, 277–279, 281–289, 294, 299, 302–304, 308, 310–314, 318, 319, 328–329, 331, 338, 339, 346, 351, 355, 356, 358, 359, 361, 363, 365, 366, 371, 372
- Lietuvos Respublika 11, 21, 27, 322, 352
- Liublinas 45, 92, 131, 167, 191, 193
- Livonija 33, 54, 80, 174, 209, 213, 236, 239, 270, 276, 293, 365
- Luckas 21, 47, 49, 51, 101, 144–146, 149, 160, 161, 176, 186, 192, 219, 226, 228–230, 236, 276, 285, 317, 356, 360
- Lvovas 74, 76, 277, 289
- Marienburgas 18, 70, 183, 347
- Maskva 20, 35, 43, 50, 54, 57, 77, 78, 128, 131, 134, 168, 173, 174, 180, 191, 192, 194, 198, 208–213, 217, 218, 224, 225, 230, 232, 237–240, 257, 290, 293, 294, 298, 310, 311, 314, 315, 317, 318, 340
- Maskvėnai 67, 206, 207, 212, 218, 232, 238, 330, 339
- Maskvos didžioji kunigaikštystė 58, 131
- Moldavija 174
- Možaiskas 295
- Naugardas 21, 52, 56–58, 62, 80, 130, 132, 144, 161, 180, 225, 230, 233, 239, 290, 291, 292
- Naugardukas 79, 80, 292
- Neapolio karalystė 156
- Nemunas 140
- Nesvyžius 229, 236, 244, 372
- Nevelio ežeras 271
- Nogajaus orda 273
- Oderis 153
- Opočko (t. p. žr. Pokrovas) 291
- Osmanų imperija 66, 81, 82, 127, 168, 175, 194, 273, 282, 317
- Palanga 185, 263, 265, 269
- Perekopas 214
- Persai 231, 253, 256
- Polockas 209, 213
- Pokrovas (t. p. žr. Opočko) 56, 237, 239, 259, 291, 292

GEOGRAFINIŲ PAVADINIMŲ IR TAUTŲ RODYKLĖ

- Prancūzija 29, 44, 56, 69, 72, 87, 139, 144, 298, 319
 Prūsija 19, 26, 30, 32, 33, 35–38, 53, 63, 66, 75, 73, 76, 81, 142, 153, 154, 169, 174, 183, 206, 225, 307, 336, 349
 Pskovas 21, 52, 54, 56, 58, 62, 80, 122, 225, 230, 290–292
 Puvaus ežeras 286
 Riazanė 50, 54, 58, 61, 290
 Ritterswerderis 46
 Roma 20, 77, 80, 82, 126, 152, 158, 161, 194, 195, 231, 235, 251, 266, 313 315, 317
 Rusai 13, 15, 21, 26, 31, 39, 41, 42, 48, 52, 55, 57–59, 67, 70, 71, 80, 102, 132, 162, 168, 222, 257, 289–293, 302, 305, 307, 309, 315, 319, 332
 Rusėnai 19, 20, 34, 35, 37, 40, 45, 49, 55, 67, 68, 71, 77–79, 131, 132, 141, 150, 209, 227, 230, 272, 274, 289
 Rusia 55, 59, 66, 79, 81, 131, 132, 138, 141, 162, 206, 227, 230, 277, 314, 316, 320, 336
 Rusija 27, 29, 67, 212, 278
 Salynas 140, 141, 240
 Sarmatai 73
 Sarmatija 73, 220, 223
 Smolenskaskas 34, 40, 48, 54, 138, 159, 168, 180, 222, 232, 239, 279, 290, 291
 Starodubas 212
 Studzianka 271, 283,
 Štetinas (dab. Ščečinas) 155
 Šv. Romos imperija 82, 235
 Šventoji Žemė 63, 68, 87
 Tanajaus orda 273
 Torunė 20, 32, 68, 70, 184
 Totoriai 15, 16, 20, 23, 26, 27, 51, 57–59, 61, 62, 67, 70, 71, 81, 82, 84, 112, 117, 127, 132, 157, 159–161, 172–174, 179, 182, 192, 194, 196, 204, 206–208, 210, 214, 218–220, 224–226, 230, 236, 250, 251, 258, 259, 261, 271–285, 287, 288, 291, 294, 297, 302, 305, 307, 308, 321, 339, 346, 354, 357, 363, 368, 371, 372
 Trakai, Naujieji 252, 257
 Trakai, Senieji 252, 257, 263
 Troja 35, 157, 231
 Turkai 64, 66, 67, 81–83, 88, 157, 175, 196, 218, 247, 255, 256, 282, 317
 Turkija 82, 256
 Tverė 50, 52, 58, 61
 Usačius 271
 Valachai 58, 174
 Varšuva 218, 250
 Vatikanas 170, 171
 Vavelis 155
 Veliuona 77, 169
 Vengrija 82, 86, 147, 158, 181, 266, 320
 Vilnius 15, 16, 18–20, 31, 35, 37, 38, 41–47, 50, 53–55, 61, 63, 76, 88, 92, 96, 99, 127, 134, 137, 147, 153–155, 164–167, 169, 170, 188, 194, 197, 198, 200–203, 206, 212, 216, 232, 242–246, 252, 257–260, 263, 264, 267, 274, 275, 282, 283, 290, 293, 315, 321, 327, 330
 Vitebskas 31, 48, 49, 271
 Vladimiras 78, 290, 293
 Vokė 208, 251
 Vokiečiai 31, 34, 38, 58, 64, 69, 80, 175, 231, 297, 323, 331, 362
 Vokiečių ordinas 15, 18–20, 25–27, 31, 35, 38, 43, 50, 53, 54, 58, 60, 62, 67, 68, 73, 75, 81, 83, 85, 88, 140, 143, 154, 157, 158, 168, 185, 192, 204, 220, 223, 225, 240, 262, 268, 273, 293, 297, 302, 307, 321, 322, 328, 332, 349, 358
 Vokietija 210
 Volga 251, 272,
 Volynė 137
 Voroniečio ežeras 271, 291
 Zaslavlis 54
 Žemaičiai 20, 33, 37, 46, 51, 58, 62, 68, 70, 71, 74–77, 79, 88, 137, 139–141, 158, 159, 226, 227, 230, 263, 265, 279, 302, 307, 309, 320, 346, 352
 Žemaitija 19–21, 33, 36, 38, 62, 69, 70, 74–77, 80, 81, 85, 134, 138, 183–185, 206, 227, 265, 336, 345, 349, 361, 365
 Žydai 49, 261, 272, 276, 277, 279–281, 285, 288, 289, 352, 363, 365

DALYKŲ IR ĮVYKIŲ RODYKLĖ

- Ankaros mūšis (1402) 65
 Antika, antikinis 53, 156, 157, 227, 228, 231, 236, 237, 251, 288, 313, 324, 329
 Apaštalas 61, 73, 76, 77, 88, 159, 302, 320,
 Art deco 16
 Astravos sutartis (1392) 46
 Atminties vieta 283
 Bajorai 21, 31, 41, 42, 46, 48, 50, 56, 80, 141, 147, 148, 150, 191, 195, 197, 211, 213, 214, 221, 230, 234, 249–251, 256, 258, 279, 303, 307–311, 313, 350, 359
 Barokas 26, 191, 205, 232–234, 258, 259, 273, 308, 319, 334, 354, 365, 366, 372
 Bazilėjus 318
 Bažnyčia 18, 20, 27, 49, 61, 63, 65, 68, 69, 73, 74, 76, 77–81, 84, 85, 88, 92, 127, 152, 158, 159, 165, 169, 173, 175, 196, 200, 225, 241, 264, 266, 292, 293, 296, 302–305, 312, 314, 317, 320, 327
 Bažnyčios susirinkimas Bazelyje (1431–1445) 175, 296
 Bažnyčios susirinkimas Konstancoje (1414–1418) 20, 63, 65, 72–76, 79, 81, 83, 85, 88, 142, 268, 302, 352
 Bažnytinė unija 20, 78, 79
 Bažnytinė unija Florencijoje (1438) 302
 Bažnytinė unija Lietuvos Brastoje (1596) 302
 Biblija, biblinis 101, 102, 172, 228, 240, 306, 312,
 Bizantinė tapyba 92, 101, 102, 122, 123, 126, 127, 130, 131, 167, 256
 Ceremonijos 30, 47, 49–51, 53, 54, 56, 125, 156, 158, 159, 161, 197, 198
 Chotino mūšis (1621) 258
 Didikas (–ai) 45, 149, 168–170, 197, 201, 226, 234–236, 243, 251, 308, 359
 Diduomenė 21, 92, 230, 234, 235, 263, 308, 313, 359
 Dievas 58, 68, 69, 72, 76, 80, 126, 127, 132, 137, 147, 158, 172, 217, 291, 292, 311
 Dinastija 43, 132, 168, 177, 191, 199, 204, 215, 221, 228, 233, 327
 Diplomacija 53, 70, 81, 151
 Erezija 81, 85, 172
 Gedimino stulpai 132, 133, 371
 Graikų stilius 166, 167
 Grobiamasis (–ieji) žygis (–iai) 59, 276
 Horodlės unija (1413) 193, 225
 Humanizmas, humanistas 21, 23, 26, 189, 191, 205, 206, 227, 266, 303, 305, 310, 319, 328
 Husitai 20, 21, 49, 52, 81, 83–85, 87, 88, 142, 185, 303, 352
 Ikonografija 92, 101, 122–125, 127, 128, 130, 131, 135, 169, 242, 247, 255–257
 Inauguracija 197–199, 319
 Insignijos 125, 126, 138, 153–155, 197–199, 204, 251, 362
 Islamas 279, 282
 Išniekinimas 238
 Istoriofografija 22, 23, 26, 27, 66, 101, 145, 176, 219, 234, 272, 304, 319
 Jėzaus kapas 68
 Jėzuitai 26, 212, 214, 232, 240, 241, 265, 308, 363
 Kalvinizmas, kalvinas 265
 Kanonų teisė 152
 Kartografija 269
 Karūnacija 21, 45, 139–146, 148–156, 158, 159, 161, 176, 184, 186, 187, 190, 192, 219, 220, 223, 227, 229, 240, 241, 253, 257, 258, 293, 297, 303, 309, 329, 352, 355
 Karyba 18, 167, 180, 195, 216, 278, 284, 312, 347
 Katalikiškoji Reforma 130, 191
 Katalikų bažnyčia 18, 88, 159, 165, 266, 305, 320, 327
 Katalikybė, katalikas 19, 35, 49, 79, 92, 188, 209, 302,
 Kilmė 18, 22, 37–41, 43, 65, 71, 72, 86, 131, 150, 156, 162, 174, 191, 192, 211, 221, 228–230, 234, 250, 253, 255–257, 262–264, 271, 273, 274, 283, 285, 286, 289, 304, 305, 317, 318, 360, 366
 Korespondencija 25, 53, 348
 Krikščionybė 63, 69, 70
 Kryžiaus žygis 58, 59, 63, 66–68, 85, 175
 Kryžiuočiai 14, 19, 20, 33, 35, 36, 38, 46, 51, 60, 62, 63, 66, 67, 69–71, 76, 81, 137, 140, 177, 178, 183, 219, 228, 230, 232, 236, 241, 262, 267, 297, 322, 323, 326, 342, 363, 368
 Kulikovo mūšis (1380) 275
 Kūno deginimas 18, 19, 31, 165
 Laidotuvės 164, 165, 168–170, 221
 Laisvė 9, 11, 34, 37, 148–150, 303
 Liaudies kūryba 130, 261, 271, 288
 Liublino unija (1569) 191, 193,
 Lojalumas 186
 Lucko suvažiavimas (1429) 21, 49, 51, 101, 144–146, 149, 160, 161, 176, 186, 192, 219, 228–230, 236, 317, 356
 Maratono mūšis (490 pr. Kr.) 157
 Melno taika (1422) 85, 185
 Mitas 27–29, 42, 43, 192, 214, 228, 229, 290, 312, 321, 366

- Musulmonas (–ai) 127, 274
 Naujakrikštias 18, 61, 64–66, 69, 72, 74, 182, 197
 Naujieji laikai 22, 23, 26, 28, 29, 47, 159, 168, 189–194, 203, 219, 222, 224, 237, 241, 246, 257, 261, 266, 273, 278, 288, 291, 293, 300–302, 309, 319, 320
 Nuodėmė 61, 69, 181, 188, 190, 295, 312
 Pagonybė, pagonis 18, 33, 43, 47, 60–64, 68–72, 74, 88, 140, 164, 165, 171, 172, 177, 179, 194, 263–266, 294, 297, 299, 314, 327, 328, 361
 Pamaldumas 24, 92, 130, 192, 251, 258, 302, 304, 305, 356
 Paminklas 11–17, 96, 200–203, 260, 271, 280, 346, 349, 355, 357, 368
 Pamokslas 105, 130, 170–173, 190, 305, 341, 369
 Pinių politika 132
 Popiežius 39, 59, 63, 64, 67, 68, 70, 73, 75, 76, 80, 84–87, 139, 141, 143, 149, 151, 154, 194, 195, 197, 198, 257, 288, 295, 298, 312
 Portretas 11, 15, 126, 131, 134, 139, 167, 169, 170, 178, 189, 201, 203, 205, 220, 236, 242–251, 258, 288, 319, 322–325, 328, 349, 356, 357, 364, 372
 Pranašystė 86, 87, 285, 302
 Propaganda 22, 24, 28, 32, 38, 41, 58, 60, 68, 82, 84, 126, 132, 134, 138, 139, 147, 150, 160, 199, 228, 273, 297, 302, 314, 318, 327, 328
 Reformacija 191, 214, 216, 236, 355
 Renesansas 21, 23, 191, 200, 201, 205, 207, 216, 232, 233, 239, 319, 328, 329, 354, 365
 Romos teisė 152
 Saracėnas (–ai) 60, 62, 67, 68, 71, 72, 73, 82, 87, 297
 Schizma 74, 77, 302
 Schizmatikas (–ai) 49, 70, 71, 80, 209, 305
 Seimas 76, 193, 218, 221, 285, 352
 Senasis Testamentas 126, 127, 228, 251
 Sosto paveldėjimas (–tojas) 31, 36–38, 41–43, 77, 122, 134, 197, 304
 Sovietų, sovietinis 11, 16, 323
 Stabas 139, 265
 Stačiatikis (–iai) 19, 20, 34, 40, 41, 49, 78, 80, 92, 122, 125, 128, 160, 162, 163, 167, 238
 Stačiatikių bažnyčia 27, 78–80, 292, 293, 302, 314, 317
 Švč. Trejybė 76, 92, 167, 239, 250, 259, 292, 366
 Šventos Mišios 166, 204, 240, 244, 245, 310, 311
 Tauta 11, 13–17, 27, 55, 56, 77, 82, 123, 124, 128, 157, 165, 172, 178, 208, 214, 216, 219, 233, 237, 262, 269, 272, 275, 279, 288, 290, 318–323, 327, 328, 347, 349, 352, 354
 Teisė 36, 37, 41–43, 74, 141, 146–148, 152, 159, 173, 174, 185, 191, 193, 207, 214, 216, 179, 280, 288, 289, 303, 307, 311, 313, 329
 Teisėjas 182, 188, 196, 222, 295
 Teisingumas 36, 162, 172, 179, 222, 232, 259, 304, 305, 311, 313
 Teismas 49, 55, 173, 196, 259, 312, 339
 Tėvažudys 72
 Tironija, tironas 18, 23, 209, 234, 288, 294, 295, 299, 300, 305–314, 322, 325, 328, 330
 Tora 285
 Trečioji Roma 317
 Ulos mūšis (1564) 237
 Vaidilutė 262, 266, 269
 Valstybės perversmas 31, 263, 264, 290
 Valstybingumas 191, 216, 236
 Vėliava 22, 24, 49, 50, 54, 166–170, 183, 200, 242, 246, 267, 324, 336, 349
 Velnias 68
 Viduramžiai, viduramžių 11, 14, 18, 21, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 38, 43, 44, 61, 64–66, 68, 73, 78, 82, 86, 87, 92, 96, 99, 101, 122, 124, 126, 128, 129, 132, 139, 148, 150, 159, 162, 168, 169, 171, 176, 177, 194, 201, 205, 247, 262, 264, 280, 283, 300, 301, 303, 304, 306, 307, 309, 312, 314, 318, 320, 321, 326, 328, 361
 Vienos universitetas 152
 Vokiečių ordinas 15, 18–20, 25–27, 31, 35, 38, 43, 50, 53, 54, 58, 60, 62, 67, 68, 73, 75, 81, 83, 85, 88, 141, 143, 154, 157, 158, 168, 185, 192, 204, 220, 223, 225, 240, 262, 268, 273, 293, 297, 302, 307, 321, 322, 328, 349
 Vorsklos mūšis (1399) 20, 58, 59, 67, 132, 141, 147, 179, 219, 240, 271, 290, 291, 302
 Žalgirio mūšis (1410) 17, 20, 22, 28, 38, 53–55, 60, 68, 70, 71, 73, 81, 82, 142, 157, 159, 169, 174, 175, 181, 182, 184, 204, 219, 224, 225, 230, 232, 237, 241, 261, 267, 274, 279, 283, 297, 298, 302, 305, 322–325, 328, 336, 349, 350, 353, 354, 363, 365, 372, 373
 Žmogžudystė 300, 312, 313

Mickūnaitė, Giedrė

Mi53 Vytautas Didysis. Valdovo įvaizdis / Giedrė Mickūnaitė. – Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008. – 384 p., iliustr.

Santr. angl.: p. 381–383. Bibliogr.: p. 333–367. R-klės: p. 373–380.

ISBN 978-9955-854-01-2

UDK 947.45.03:929Vytautas+947.45.03

Giedrė Mickūnaitė
Vytautas Didysis.
Valdovo įvaizdis

Redaktorė *Indrė Makauskaitė*

Dailininkas maketuotojas *Martynas Gintalas*

Tiražas 1000 egz.

Vilniaus dailės akademijos leidykla

Dominikonų g. 15, LT-01131 Vilnius

www.leidykla.vda.lt

Spausdino UAB „Logotipas“